Bestandsplan for

Elg, Hjort og Rådyr

Skjåk Almenning og Skjåk Utmarksråd

2018-2020

1) Lovgrunnlag

Det rettslege grunnlaget for bestandsplan er nedfelt i forskrift om forvaltning av hjortevilt § 19. Skjåk Almenning og Skjåk Utmarksråd har valt å samarbeide i forvaltninga av elg, hjort, og rådyr, og har difor utarbeidd ein felles bestandsplan for dei to valda. Dei to valda blir no eitt bestandsplanområde, jf. same forskrift §§ 2 og 14. Eit bestandsplanområde er der to eller fleire vald er i eit forpliktande samarbeid, og har felles målsetjingar og bestandsplan for dei hjorteviltartane det skal jaktast på i området.

2) Område og organisering

Planområdet omfattar 2 vald, Skjåk Almenning og Skjåk Utmarksråd. Skjåk Utmarksråd ligg lengst aust i kommunen, og grensar i aust mot Lom kommune på båe sider av dalføret. Mot vest grensar valdet mot Skjåk Almenning, som har resten av det teljande arealet i kommunen. Mens Skjåk Utmarksråd er samansett av mange ulike grunneigarar organisert i 6 grunneigarlag, er Skjåk Almenning ein og same grunneigar. Valda med tilhøyrande jaktfelt er vist i kart. For jakt på elg og hjort er valda delt opp i ulike jaktfelt, vist i tabellen nedanfor. For rådyr, sjå eiga kapittel. Det teljande arealet er utrekna ved at ein stort sett har brukt skoggrensa i bygda som yttergrense, med tillegg av noko areal i vierregion i Lendfjellet og på Kummemyrane. Litt dyrka mark i Reppen er også teke med.

Vald	Jaktfelt	Teljande areal (daa)
Skjåk Almenning	1. Billingsdalen	22 000
	2. Grotli	26 000
	3. Honnsrøve	32 000
	4. Nordmannskrokan	26 000
	5. Uppnåse	28 500
	6. Sota	28 000
	7. Snogskriu	28 500
	8. Tundradalen	26 000
		217 000 daa
Skjåk Utmarksråd	1. Aura-Storgrove	15 150
	2. Aura-Brua	8 280 + 400 (innmark)
	3. Brua-Lom grense	3 050
	4. Baksida	12 320
	5. Lundadalen bakside	8 930
	6. Skjøle-Åbue	19 700
		67 430 + 400 daa
Totalt		**284 830 daa**

I arealet til Skjåk Almenning tilhøyrer ein liten del Bråtå grunneigarlag. Oppgjer for jakta blir gjort i medhald av inngått avtale.

3) Elg

a) Vurderingsgrunnlag

I vurderingsgrunnlaget er det brukt tidsseriar for fellingsstatistikk, sett-elg, aldersanalyse og 7-dags teljing.

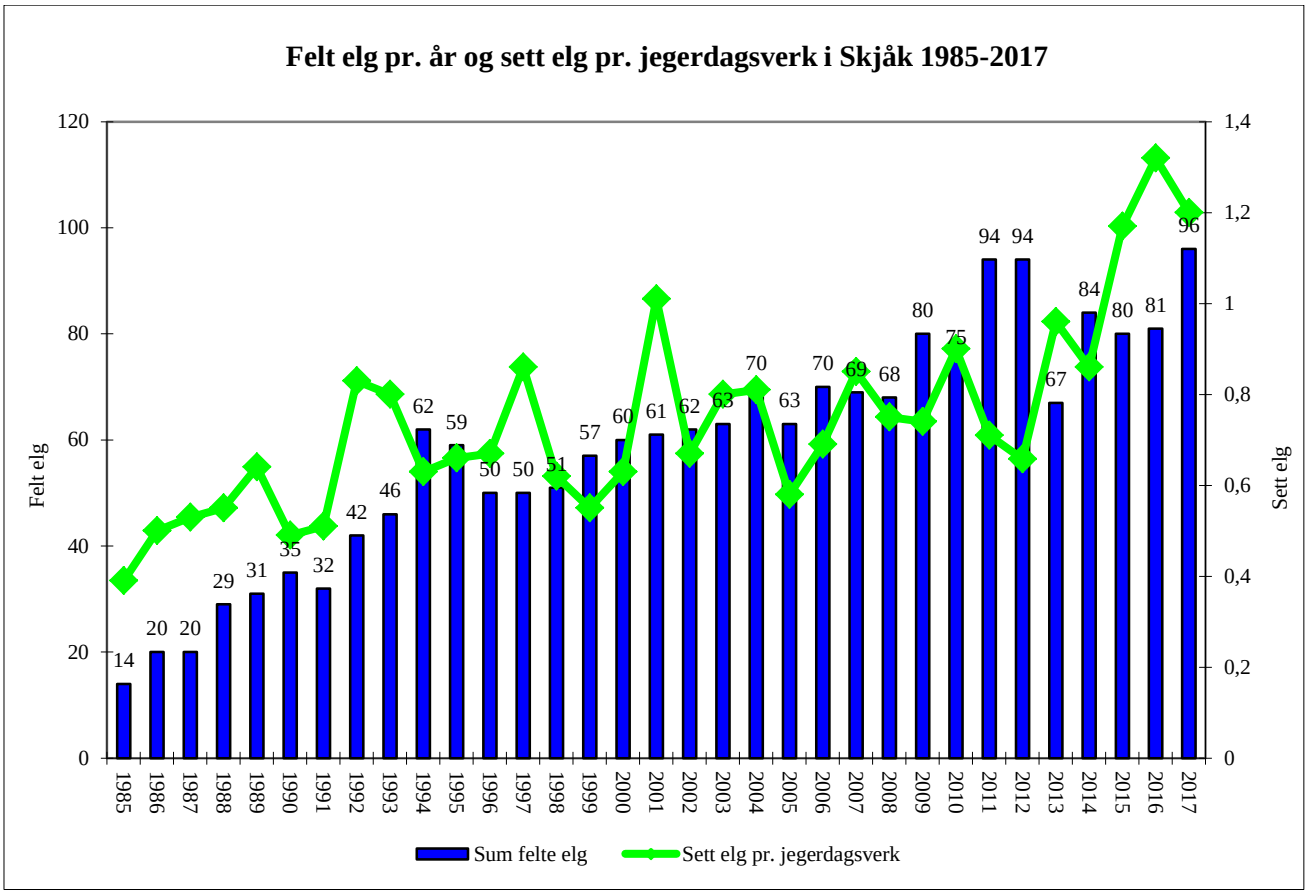

Uttaket av elg i planområdet har sidan 1985 auka jamt. I 2011 og 2012 var det ein topp i uttaket, med ein ny topp i 2017 (96 elg). I likskap med uttaket av elg har sett elg pr. jegerdagsverk gradvis auka, med ein topp i 2016. Denne indeksen vil sjølvsagt variere år for år, men trenden kan indikere om bestanden går opp eller ned.

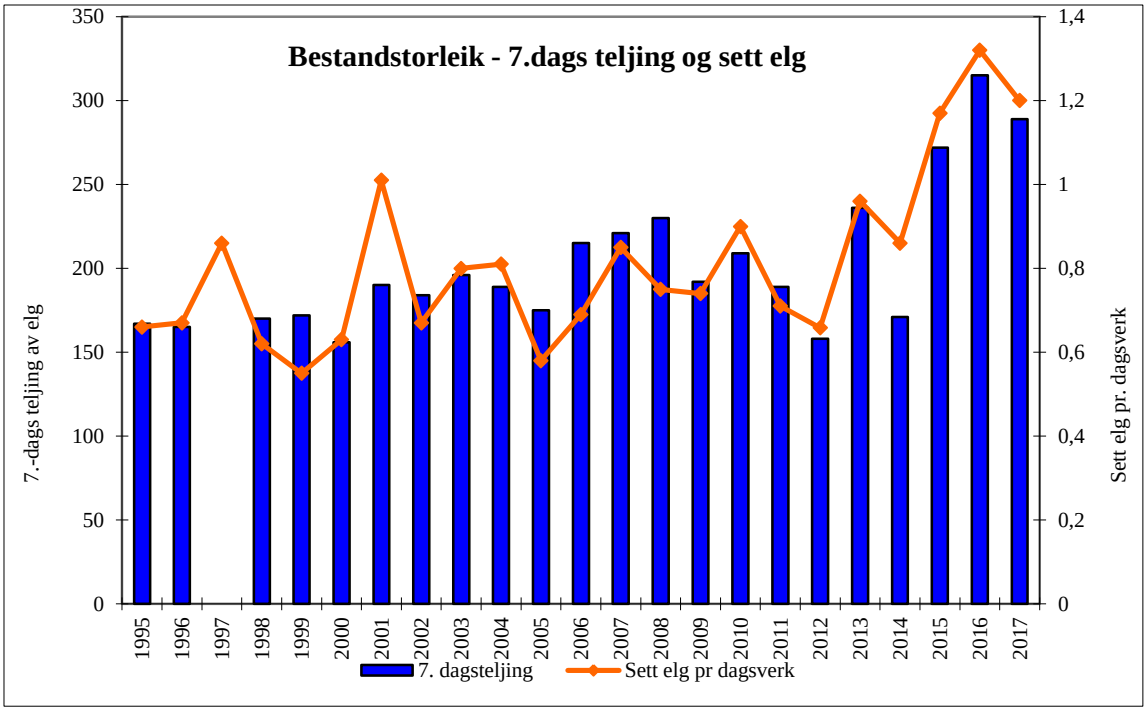

Sett kalv/kalvku (0,61 i 2017) og sett kalv/ku (1,14 i 2017) har halde seg relativt stabil sidan 1985. Ku/ukse-tilhøvet (1,17 i 2017) har gått opp og ned, men har dei siste 10 åra hatt ein snitt på 1,3.

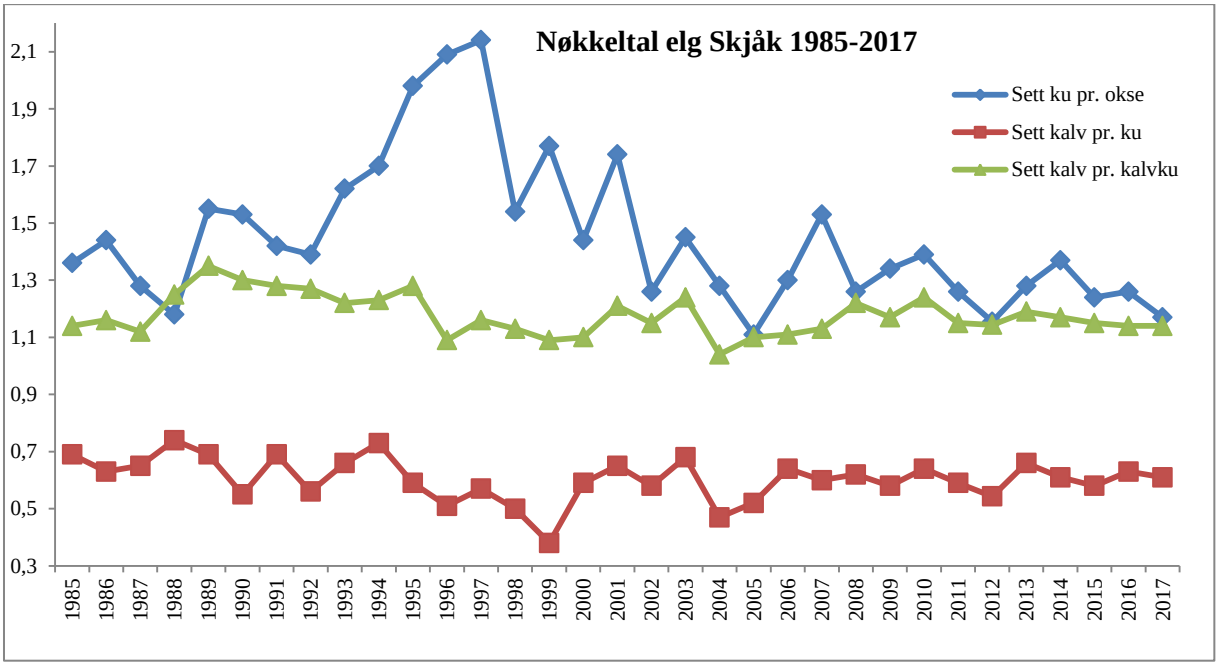

Vektutviklinga hjå kalv og ungdyr varierar frå år til år, men har halde seg nokonlunde stabil sidan midten av 90-talet. Ein må likevel gå ut i frå at ikkje alle dyra har vore nøyaktig vege, og at det kan vera ei viss unøyaktigheit i talmaterialet. Det er også naturleg at vektene går ned ettersom bestanden blir større. Vektene til kalv (27 stk. i materialet for 2017) og ungdyr (18 stk. i materialet for 2017) er jamne, men med ein liten nedgang i 2017. Det er innført premiering av uttak av små kalvar og ungdyr, noko av forklaringa kan liggje der.

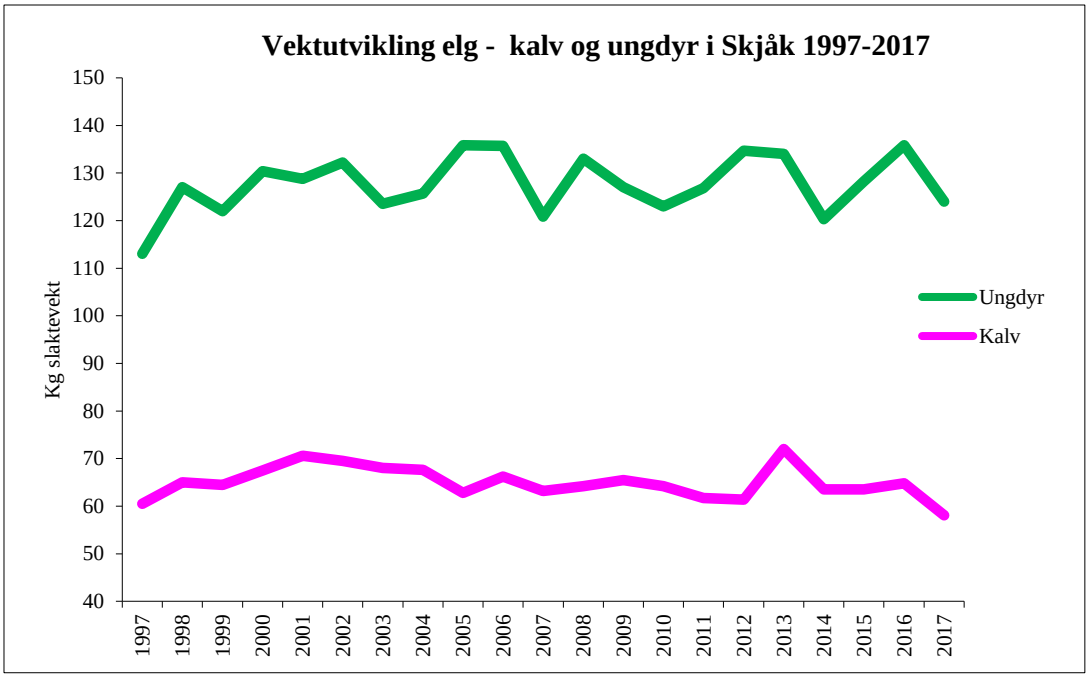

Avskytinga av elg har auka mykje sidan 1985. Den prosentvise fordelinga på uttaket av kategori dyr har lege relativt stabilt, der det høgaste uttaket har vore på kalv (ca 30-40%) gjennom heile perioden. Alder på felte vaksne dyr (3+) har vore stabil (ukse 6,5 år, ku 6 år) så langt data går attende i tid (1996). Fellingsprosenten er svært god, og ligg opp mot 100 %.

b) Målsetjingar

Det er viktig at både rettshavarane og kommunal viltforvaltning kjem fram til kva mål ein skal ha i elgforvaltninga, samt kva tiltak som må setjast i verk for å nå måla. Overordna mål er å ha ei produktiv og frisk elgstamme med god kjønns- og aldersfordeling. Stammen må tilpassast beiteressursane i området, og innanfor desse rammene skal bestanden kunne haustast med eit størst mogleg uttak av kg elgkjøt per år. Samstundes har ein lagt kvota på eit relativt høgt nivå for å imøtekoma innspel frå jordbruksnæringa, og avskyting i jordbruksrelaterte områder vil bli prioritert.

Konkrete mål for planperioden er:

- Å redusere elgstamma slik at årleg uttak framover stabiliserer tilveksten med eit uttak på 55-75 elg pr. år.
- Ku/ukse-tilhøvet skal noko opp, der målet er å stabilisere dette på 1,4-1,8 ku per ukse.
- Kalvingsrate bør noko opp. Parametrane bør være: Kalv/kalvku >1,2 og kalv/ku > 0,6.
- Leggje ein stor del av jaktuttaket på kalv/ungdyr.
- Stimulere til uttak av småfalne dyr med bla. redusert pris, nedklassifisering og eiga skrapdyrkvote.
- Stamma må vera tilpassa beiteressursane i området, og at ein innafor desse rammene skal kunne hauste eit størst mogleg uttak av kg elgkjøt per år.
- Følgje med på beitetrykket av skog.

- Fokus på korrekt utfylling av sett-elg, samt vidareføre 7-dags teljing. Det er eit ynskje om at fleire jaktlag fyller inn sett-data elektronisk på settogskutt.no
- Ynskjer store og produktive dyr og elguksar med gode geviranlegg.

c) Avskytingsmodell og verkemiddel

Verkemiddel

i) Kategori dyr

Kalv:	Årskalv
Ungdyr ukse:	Ukse (1,5 år). I kategorien ungdyr ukse inngår også eldre uksar der den eine sida kun har 1 ugreina stang. Den andre sida kan vera forgreina, med maksimum 3 taggar. Tagg er gjeldande ved 2 cm lengde, jf. offentleg måleregelement.
Ku:	Vakse ku (2,5 år og eldre) og ungdyr kvige (1,5 år)
Ukse:	Vakse ukse (2,5 år og eldre)
Småukse:	Ukse med maksimum 3 taggar på eine sida. Dersom eine geviret er mista eller tydeleg knekt (hovudstang / skovl) gjeld antal taggar på andre sida.

ii)

- Bruk av vektgrenser for retta avskyting skal stimulere til uttak småfalne dyr.
- Vakse ku (2,5 år +) og ungdyr kvige (1,5 år) går under tildelinga «ku». Når ein nå kategoriserer vaksen ku og ungdyr kvige under «ku» er det svært viktig at **ku med tvillingkalvar blir freda**.
-Eiga kategori for småuksar. Målet er å få ut unge uksar med små gevir, returuksar og uksar med usymmetrisk gevir med genetisk årsak. Ein vil på det sterkaste oppmode jegerane til å spara unge uksar med gode geviranlegg.

iii) Skrapdyrkvote

Kvart vald disponerer ei skrapdyrkvote på inntil 5 dyr pr. år. Dyr som kjem i denne kategorien vil ikkje belaste kvota til jaktlaget. Det er rettshavar som har disposisjonsretten til skrapdyr, men jaktlag kan få kjøpt slike dyr til ein rimeleg pris. Pris blir fastsett i kontrakt mellom jaktlag og rettshavar.

- Vektgrensane for skrapdyr er:

Årskalv: 40 kg *Ungdyr elg (1,5 år): 90 kg*

Avskytingsmodell

- 30 % ku (1,5 år og eldre).
- 25 % ukse, derav minimum 45 % småukse.
- 10% ungdyr ukse.
- 35 % kalv.
- Årskalv kan fellast for alle kategoriar dyr.
- **Tvillingku med avkom er freda gjennom heile jakta**.

År	Skjåk Almenning	Skjåk Utmarksråd
2018	80	40
2019	80	40
2020	80	40
Sum	240	120

Inkludert 10 skrapdyr i kvart vald, kvart år.

4) Hjort

a) Vurderingsgrunnlag

I vurderingsgrunnlaget er det brukt tidsseriar for fellingsstatistikk, sett-hjort, aldersanalyse og 7-dags teljing.

Det er ikkje så lange dataseriar for hjorten i Skjåk, og dei data vi har gjeld frå 2004 og fram til i dag. Det manglar nokre registreringar for jaktåra 2008, 2009 og 2010, delvis pga. dårleg utfyllinga av sett-hjort skjema. Det har vore ei jamn auke i sett hjort pr. jegerdagsverk frå 2011-2017. Her er det verd å merke seg at frå 2012 skulle alle sette hjortar rapporterast, også dei som gjekk på dyrka mark.

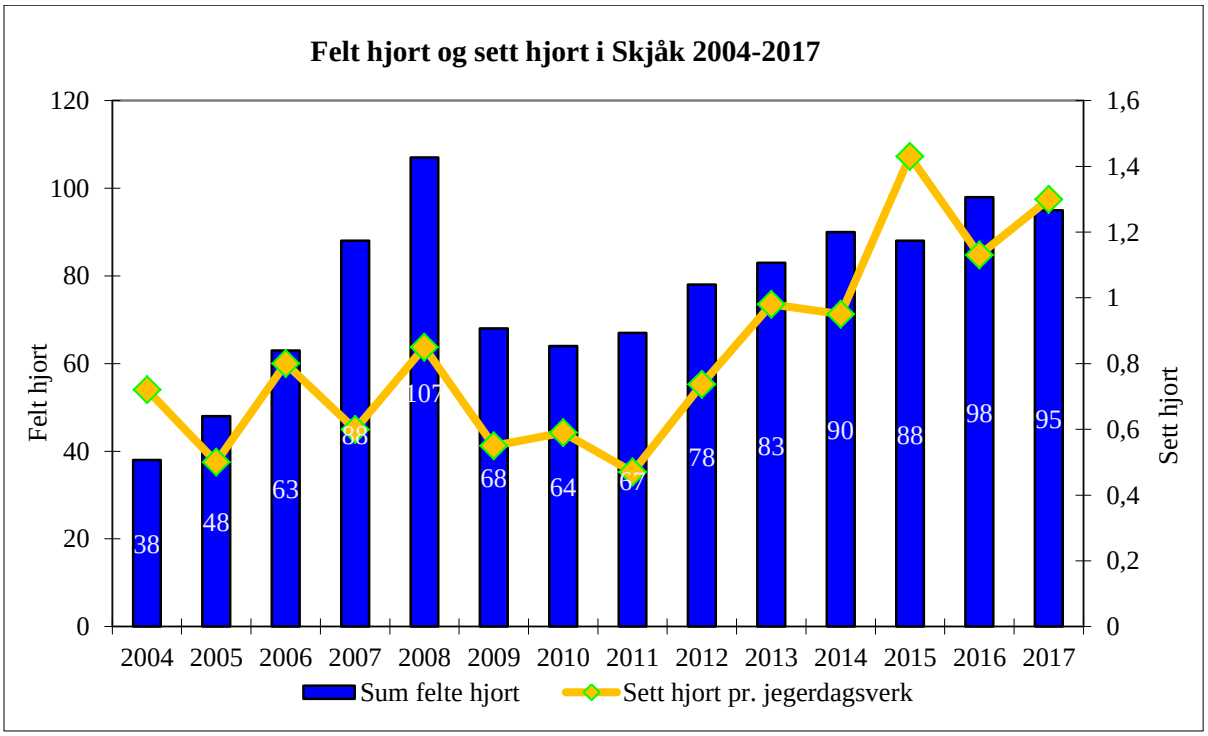

(Merk: Frå 2012 vart all sett hjort registrert i sett-hjortskjemaet, altså også hjort på innmark. Før den tid berre hjort som vart sett under jakt.)

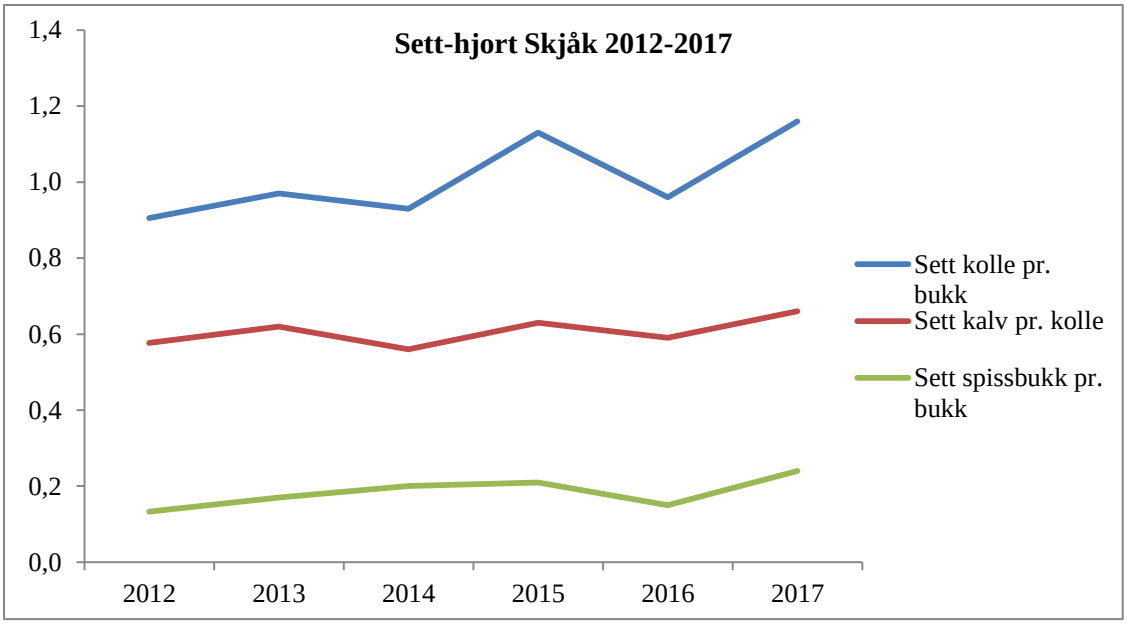

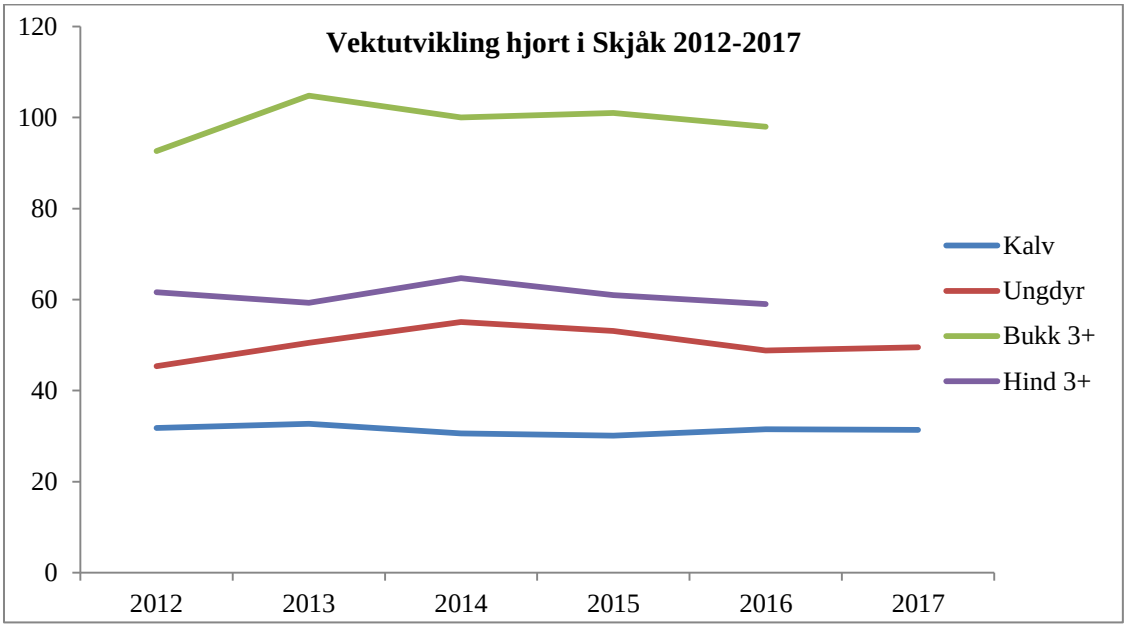

(Resultatet av aldersbestemming på hjort for 2017 er ikkje klart, difor er vektene på hjort 3+ ikkje med i figuren).

Målsetjingar

- Å redusere hjortestamma slik at årleg uttak framover stabiliserer tilveksten med eit uttak på 60-90 hjort pr. år.
- Stamma må vera tilpassa beiteressursane i området, og at ein innafor desse rammene skal hauste eit størst mogleg uttak av kg hjortekjøt per år.
- Auka fokus på korrekt utfylling av sett-hjort.
- Teljing av hjort på innmark 1. gong i året, helst under fullmåne i november.
- Stabilisere sett hind/bukk på mellom 1,0-1,5.

b) Avskytingsmodell og verkemiddel

Verkemiddel

i) Kategori dyr

Kalv/ungdyr/8 taggar:	Årskalv og spissbukk (1,5 år) eller unghind (1,5 år). Bukk med maksimum 8 taggar i geviret. Tagg er gjeldande ved 2 cm lengde, jf. offentleg målereglement.
Hind:	Vakse hind (2,5 år og eldre).
Bukk:	Vakse bukk (2,5 år og eldre)

ii) Skrapdyrkvote

Kvart vald disponerer ei skrapdyrkvote på inntil 5 dyr pr. år. Dyr som kjem i denne kategorien vil ikkje belaste kvota til jaktlaget. Det er rettshavar som har disposisjonsretten til skrapdyr, men jaktlag kan få kjøpt slike dyr til ein rimeleg pris. Pris blir fastsett i kontrakt mellom jaktlag og rettshavar.

- Vektgrensane for skrapdyr er:

Årskalv: 20 kg Ungdyr hjort (1,5 år): 30 kg

Avskytingsmodell

- 20 % hind
- 20 % bukk
- 60 % årskalv, ungdyr (1,5 år) og bukk med maksimum 8 taggar i geviret.
- *MERK: Det er kun årskalv/ungdyr kan fellast for alle kategoriar dyr*

År	Skjåk Almenning	Skjåk Utmarksråd
2018	55	75
2019	55	75
2020	55	75
Sum	165	225

Inkludert 5 skrapdyr i kvart vald, kvart år

5) Rådyr

Rådyrkvotene og fellingsprosenten har variert mykje i perioden frå 1986 og fram til i dag. Nedgangen i rådyrbestanden (som ein kan sjå i figuren) var lik i heile Oppland, noko som kan tyde på at det er andre faktorar som regulerer bestanden enn jaktuttak. Ein veit at rådyrbestanden kan sjå ut til å variere i samsvar med innslag av gaupe i området. Sjølvsagt vil vinteren også verke inn på bestanden. Vinteren 2017/2018 har vore snørik og jamt kjøleg, med stabilt tilhald av gaupe innanfor kommuna. Likevel veit vi ikkje korleis dette har slått ut i rådyrbestanden og foreslår same avskyting som føregåande 3-årsperiode. Dersom bestanden er redusert vil det i fyrste omgang gjera seg utslag i redusert fellingsprosent, mogleg og redusert interesse for rådyrjakt dersom bestanden blir mindre og jakta vanskelegare. Fellingsprosenten på rådyr ser ut til å vera rimeleg stabil på under 50%.

År	Skjåk Almenning	Skjåk Utmarksråd
2018	50	40
2019	50	40
2020	50	40
Sum	150	120

Ein oppmodar jegerane til å skyte bukk og kje i staden for vaksen geit.

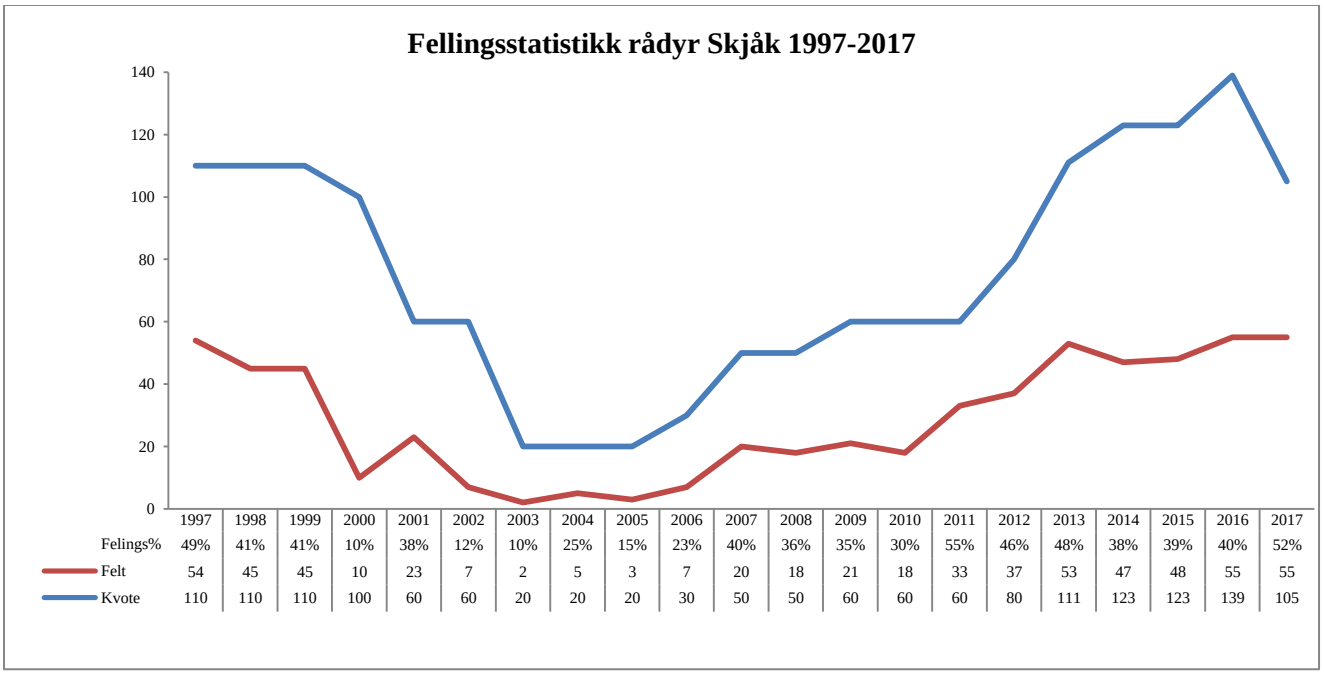

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Felings%	49%	41%	41%	10%	38%	12%	10%	25%	15%	23%	40%	36%	35%	30%	55%	46%	48%	38%	39%	40%	52%
Felt	54	45	45	10	23	7	2	5	3	7	20	18	21	18	33	37	53	47	48	55	55
Kvote	110	110	110	100	60	60	20	20	20	30	50	50	60	60	60	80	111	123	123	139	105

6) Jakttider

Valda står sjølve fritt til å setje jakttidene innanfor jakttidsrama som er gjeve nedanfor:

Elg: 25.09 - 23.12
Hjort: 01.09 - 23.12
Rådyr: Bukkejakt 10.08-23.12. Ordinær rådyrjakt 25.09-23.12.

7) Diverse planføresegner

a) Kontrakt med jaktlaga

Det skal opprettast skriftleg kontrakt mellom rettshavar og kvart einskild jaktlag. I kontrakta må fylgjande opplysningar framgå:

- Kvote og pris på grunnkvote og prisar på eventuelle tilleggsdyr/skrapdyr.
- Tilleggsavgift og straffeføresegner ved feilskyting og/eller brot på kontrakt.
- Rapporteringsplikt ved feilskyting/skadeskyting.
- Frist for innlevering av sett-elg og sett-hjort etter jakta, samt innlevering av kjeve.

b) Oppsyn

Kvart vald organiserer sitt eige oppsyn. Jaktlaga skal ha nummer og namn tilgjengeleg på kven som fungerer som oppsyn. I tillegg skal jaktlaga ha oversikt over kven som kan kontaktast i det kommunale vilt- og fiskeutvalet for varsling og/eller oppfølging/avslutning av ettersøk.

*****